

ROZKŁAD MATERIAŁU

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
1. PRZYRODA I ŚWIAT Akompaniament gestodźwięków do piosenki. Odgłosy przyrody jako inspiracja dla kompozytorów			
I.1.1) śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut a) piosenki z repertuaru młodzieżowego; I.2.3) odtwarza gestodźwiękami proste rytmy i schematy rytmiczne; I.2.4) tworzy z pomocą nauczyciela i samodzielnie: b) swobodny akompaniament rytmiczny; I.2.5) improwizuje oraz tworzy – pod kierunkiem nauczyciela lub/i samodzielnie – różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych lub wykonanych przez siebie instrumentów; I.3.3) improwizuje za pomocą gestu i ruchu oraz tworzy ilustracje ruchowe do muzyki; II.1. Uczeń zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: 1) podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, akompaniament).	• Śpiewamy: <i>Zielona piosenka</i> (muz. A. Struzik-Nawrocka, sł. A. Kuk), ćwiczenia głosowe. • Słuchamy: głosy ptaków, śpiew wielorybów, humbaków, C. Saint-Saëns, <i>Ptaszarnia</i> z cyklu <i>Karnawał zwierząt</i>. • Tworzymy: akompaniament gestodźwięków. • Czytanki o odgłosach przyrody.	• śpiewa w grupie refren <i>Zielonej piosenki</i>; • umie wymienić odgłosy dobiegające z otoczenia; • potrafi określić budowę <i>Zielonej piosenki</i>; • rozumie pojęcia i potrafi je wskazać w nutach: znak chromatyczny, metrum, przedtakt, łuk łącznik; • potrafi wyjaśnić termin – gestodźwięki i wykorzystać je przy piosence.	• śpiewa w grupie <i>Zieloną piosenkę</i>; • odróżnia dźwięki od szmerów dobiegające z otoczenia i wie, na czym polega różnica między nimi; • wyszukuje w tekście piosenki przenośnie i stara się je logicznie wyjaśnić; • umie zaproponować gestodźwięki do akompaniamentu przy piosence.
2. KONCERT NA GŁOSY Budowa i działanie aparatu głosowego człowieka. Śpiewanie solo i tutti z zachowaniem zasad higieny głosu			

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
I.1.1) śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, z akompaniamentem) a) piosenki z repertuaru młodzieżowego; I.1.3) śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu, stosuje ćwiczenia oddechowe, dykcyjne i inne, zachowując naturalne właściwości głosu; I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach przy pomocy nut c) proste utwory; I.4.1) Uczeń: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej a) reprezentatywnych dla kolejnych epok (romantyzm); I.4.2) rozpoznaje ze słuchu: b) brzmienie głosów ludzkich, d) polskie tańce narodowe, e) aparat wykonawczy: solista; 3) rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego; II.3. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje podziału: 2) głosów ludzkich, 3) aparatu wykonawczego (solista); II.4. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: 1) muzyki ze względu na jej rodzaj (wokarno-instrumentalna); 3) form muzycznych: opera; II.5. Uczeń określa charakterystyczne cechy: 1) polskich tańców narodowych: poloneza; II.6. Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (romantyzm) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich; 7. Porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Stanisław Moniuszko; III. Kultura muzyczna, narodowe i światowe dziedzictwo kulturowe. Uczeń: 1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w	• Śpiewamy: <i>Zielona piosenka</i> (muz. A. Struzik-Nawrocka, sł. A. Kuk), <i>Jesienna bossa nova</i> (muz. i sł. T. Struzik). • Słuchamy: S. Moniuszko <i>Aria Stefana</i> z opery <i>Straszny dwór</i>. • Gramy: S. Moniuszko <i>Aria Skołuby</i> (fragm.). • <i>Jak powstaje głos ludzki</i>.	• potrafi zaśpiewać w grupie <i>Zieloną piosenkę</i>; • nuci w grupie melodię refrenu piosenki <i>Jesienna bossa nova</i>; • wykonuje w grupie ćwiczenia głosowe; • wie, kim był Stanisław Moniuszko, potrafi wymienić dwie jego kompozycje, w tym tytuł co najmniej jednej opery; • zna terminy <i>solo i tutti</i>; • zna nazwy głosów męskich: tenor i bas; • gra fragment <i>Arii Skołuby</i>.	• śpiewa solo fragmenty <i>Zielonej piosenki</i> oraz <i>Jesiennego bossa novy</i>; • wie, czym jest aparat głosowy człowieka i jak należy o niego dbać; • potrafi opowiedzieć o życiu i twórczości Stanisława Moniuszki, a także o operze jako dużej formie muzycznej; • potrafi określić rodzaj głosu śpiewaka wykonującego słuchaną arię; • umie samodzielnie wyszukać utwory wykonywane przez solistę.

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki; III.3) poszukuje informacji o muzyce w dostępnych źródłach.			
3. RODZAJE CHÓRÓW I SPOSOBY WYKONYWANIA MUZYKI WOKALNEJ Śpiew jednogłosowy i wielogłosowy, a cappella i śpiew z akompaniamentem			

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
I.1.1) śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) a) piosenki z repertuaru młodzieżowego I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach przy pomocy nut d) akompaniamenty; I.4.2) rozpoznaje ze słuchu: b) brzmienie głosów ludzkich: sopran, alt, tenor, bas, e) aparat wykonawczy: solista, zespół kameralny, chór; II.2.5) potrafi posługiwać się symboliką beznutową; II.3. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje podziału: 2) głosów ludzkich (sopran, alt, tenor, bas), 3) aparatu wykonawczego (solista, zespół kameralny, chór); II.4. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: 1) muzyki ze względu na jej rodzaj (wokalna, wokalno-instrumentalna).	• Śpiewamy: <i>Jesienna bossa nova</i> (muz. i sł. T. Struzik), <i>Idą leśni</i> (muz. J. Wasowski, sł. J. Jurandot). • Słuchamy: <i>Włazi kotek na dach i Bach!</i> w wykonaniu grupy wokalne Affabre Concinui, wersji wokalno-instrumentalnej pieśni <i>Idą leśni</i>. • Gramy: akompaniament do pieśni <i>Idą leśni</i>. • Rodzaje chórów.	• śpiewa w grupie piosenkę <i>Jesienna bossa nova</i> oraz refren pieśni <i>Idą leśni</i>; • rozumie różnice pomiędzy śpiewem zespołowym jedno – i wielogłosowym; • umie podać różnice między kilkoma zespołami wokalnymi; • akompaniuje na instrumentach perkusyjnych według zapisu piktogramów.	• śpiewa solo fragmenty piosenki <i>Jesienna bossa nova</i>; • potrafi zaśpiewać w grupie fragment dwugłosowy piosenki <i>Jesienna bossa nova</i>; • umie określić rodzaje zespołów w słuchanych utworach, a także rozpoznać, czy śpiew jest jednogłosowy, czy wielogłosowy, czy a cappella, czy z akompaniamentem; • dzieli się z innymi swoimi doświadczeniami w chorze.
4. JESIENNA ILUSTRACJA SŁOWNO-MUZYCZNA Z WYKORZYSTANIEM GŁOSU, GESTODŹWIĘKÓW, INSTRUMENTÓW, PAPIERU			
I.1.1) śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) a) piosenki z repertuaru młodzieżowego; I.1.5) tworzy z pomocą nauczyciela i samodzielnie: d) głosowe ilustracje dźwiękowe (onomatopeje) do tekstów literackich; 6) improwizuje wokalnie oraz tworzy – pod kierunkiem nauczyciela i samodzielnie – różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad;	• Śpiewamy: <i>Jesień</i> (muz. A. Markiewicz, sł. Z. Holska-Albekier). • Słuchamy: A. Vivaldi <i>Jesień</i> z cyklu <i>Cztery pory roku</i>. • Gramy: instrumentalne wstawki w piosence.	• śpiewa w grupie piosenkę <i>Jesień</i>; • zna termin <i>inspiracja</i> i rozumie jego znaczenie, podaje przykład inspiracji przyrodą w muzyce; • bierze udział w	• śpiewa solo fragmenty piosenki <i>Jesień</i>; • umie zagrać instrumentalne wstawki w piosence; • podaje kilka przykładów inspiracji przyrodą w muzyce;

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
1.2.1) Uczeń: gra na instrumentach b) melodie; 4) tworzy z pomocą nauczyciela i samodzielnie: c) instrumentalne ilustracje dźwiękowe do tekstów literackich; 1.4.1) Uczeń: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej a) reprezentatywnych dla kolejnych epok (barok); 3) rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego.	• Tworzymy: słowno-muzyczną ilustrację – fermata <i>Jesienna impresja</i>. • Sztuka inspirowana przyrodą: poezja, malarstwo, muzyka.	tworzeniu ilustracji słowno-muzycznej do fragmentu wiersza <i>Deszcz jesienny</i> L. Staffa.	• potrafi wskazać w wierszu słowa oddające nastrój i odgłosy jesiennej pogody; • bierze aktywny udział w tworzeniu ilustracji słowno-muzycznej do fragmentu wiersza <i>Deszcz jesienny</i> L. Staffa.
5. SPOTKANIE Z KOMPOZYTORKĄ Tworzenie improwizacji wokalnych i instrumentalnych z wykorzystaniem tekstu prawa Archimedesesa			
1.1.1) śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut a) piosenki z repertuaru młodzieżowego 6) improwizuje wokalnie oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad; 1.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory; 5) improwizuje oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad.	• Śpiewamy: <i>Jesień</i> (muz. A. Markiewicz, sł. Z. Holska-Albekier), <i>Nauka w wannie</i> (muz. K. Kwiatkowska, sł. K. Jaślar). • Gramy: K. Kwiatkowska, <i>Zuzia, lalka nieduża</i>. • Tworzymy: fermata <i>Prawo Archimedesesa znamy śpiewając</i>. • Wywiad z Krystyną Kwiatkowską – współczesną	• śpiewa w grupie refren piosenki <i>Nauka w wannie</i>; • umie powiedzieć własnymi słowami, na czym polega praca kompozytora; • bierze udział w zabawie opartej na tekście prawa Archimedesesa.	• śpiewa w grupie piosenkę <i>Nauka w wannie</i> oraz solo fragmenty piosenki <i>Jesień</i>; • wie, na czym polega praca kompozytora, zna kilka nazwisk kompozytorów piosenek; • bierze aktywny udział w zabawie opartej na tekście prawa Archimedesesa; • układa z pomocą grupy piosenkę na

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
	kompozytorką piosenek dla dzieci i młodzieży.		temat dowolnego przedmiotu wykładanego w szkole.
6. Z HISTORII MIĘDZYNARODOWEGO KONKURSU PIANISTYCZNEGO IM. FRYDERYKA CHOPINA Nasz największy kompozytor Fryderyk Chopin – przypomnienie i utrwalenie informacji o kompozytorze i jego twórczości, sylwetki laureatów – Krystian Zimerman i Rafał Blechacz			
I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego; I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory; I.4.1) Uczeń: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej a) reprezentatywnych dla kolejnych epok (romantyzm); 2) rozpoznaje ze słuchu: a) brzmienie instrumentów muzycznych; 3) rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego; 4) c) werbalizuje emocje i odczucia, d) opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów; II.6. Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich; 7. Porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów; III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztafgetach utworach z dziejów historii muzyki; 3) poszukuje informacji o muzyce w wydawnictwach książkowych, multimedialnych i innych dostępnych źródłach.	• Śpiewamy: <i>Nauka w wannie</i> (muz. K. Kwiatkowska, sł. K. Jaślar). • Słuchamy: F. Chopin, <i>Preludium Des-dur</i> op. 28 nr 15 w wykonaniu Rafała Blechacza. • Gramy: F. Chopin, <i>Marsz żałobny z Sonaty b-moll</i> op. 32 nr 2. • Tworzymy: słowno-muzyczną ilustrację – fermata <i>Jesienna impresja</i>. • <i>Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. F. Chopina</i> – powstanie, historia i organizacja.	• potrafi zaśpiewać w grupie refren piosenki <i>Nauka w wannie</i>; • zna nazwiska kilku kompozytorów; • umie podać kilka informacji o życiu i twórczości F. Chopina; • wie, co to jest konkurs chopinowski, zna co najmniej jedno nazwisko zwycięzcy konkursu; • rozumie termin: <i>interpretacja</i>; • gra fragment <i>Marsza żałobnego z Sonaty b-moll</i> F. Chopina.	• potrafi zaśpiewać w grupie piosenkę <i>Nauka w wannie</i>; • umie wymienić nazwiska wielu kompozytorów polskich i zagranicznych; • potrafi opowiedzieć własnymi słowami o życiu i twórczości F. Chopina, umie wymienić podstawowe gatunki muzyczne przez niego komponowane; • umie powiedzieć kilka zdań na temat konkursu chopinowskiego, zna co najmniej dwa

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
	Sylwetki polskich laureatów konkursu – K. Zimermana i R. Blechacza.		nazwiska słynnych pianistów – zwycięzców konkursu; - potrafi interpretować dowolną piosenkę w ciekawy sposób; - gra jeden z głosów <i>Marsza żałobnego</i> w wykonaniu wielogłosowym.
7. ORKIESTRA SYMFONICZNA Rozmieszczenie grup instrumentów w orkiestrze symfonicznej. Rodzaje orkiestr			
I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego; I.2.5) tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych instrumentów; I.4.2) rozpoznaje ze słuchu: a) brzmienie instrumentów muzycznych, e) aparat wykonawczy: zespół kameralny, orkiestra, big-band; 4) d) opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów; II.3. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje podziału: 1) instrumentów muzycznych ze względu na źródło dźwięku – nazywa i charakteryzuje je; 3) aparatu wykonawczego (zespół kameralny, orkiestra, big band); II.4. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: 1) muzyki ze względu na jej rodzaj (instrumentalna); III.2) zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną.	- Śpiewamy: <i>O, o, o! Orkiestra</i> (muz. i sł. M. Sarnowska). - Słuchamy: N. Rimski-Korsakow, <i>Szeherazada</i>, cz. I, big-band Glenna Millera <i>In the Mood</i>, strojenie orkiestry. - Gramy i tworzymy: eksperymenty ze strojeniem szkolnego instrumentarium. - Film <i>Z wizytą w filharmonii</i>. - Rodzaje orkiestr oraz schemat orkiestry	- umie zaśpiewać w grupie jedną z melodii piosenki <i>O, o, o! – Orkiestra</i>; - wie, co to jest orkiestra symfoniczna, strojenie instrumentów; - umie powiedzieć, jak stroi się instrumenty strunowe, dęte, niektóre perkusyjne - zna nazwy różnych instrumentów; - umie odczytać schemat orkiestry symfonicznej.	- umie zaśpiewać jedną z melodii piosenki <i>O, o, o! – Orkiestra</i> z towarzyszeniem drugiej melodii; - potrafi przyporządkować instrumenty do odpowiednich grup; - aktywnie wykonuje eksperymenty ze strojeniem instrumentów, wyciągając poprawne wnioski; - po wysłuchaniu <i>Szeherazady</i> potrafi

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
	symfonicznej.		opowiedzieć o nastroju i instrumentach charakteryzujących postacie z baśni.
8. PIEŚŃ UJDZIE CAŁO Dyrygent, batuta i partytura. Dyrygowanie zespołem instrumentalnym podczas aktywnego słuchania utworu			
I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego, b) wybrane pieśni patriotyczne; I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach d) akompaniamenty; II.1. Uczeń zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: 1) podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akord, akompaniament); II.2.4) zna podstawowe oznaczenia: metryczne, agogiczne, dynamiczne i artykulacyjne; 5) potrafi posługiwać się symboliką beznutową.	• Śpiewamy: <i>O, o, o! Orkiestra</i> (muz. i sł. M. Sarnowska), <i>Maki</i> (muz. S. Niewiadomski, sł. K. Makuszyński). • Słuchamy: J. Strauss (ojciec), <i>Beliebte Annen-Polka</i> op. 137. • Gramy: akompaniament do pieśni <i>Maki</i> oraz fermatę <i>Gramy ze Straussem</i>. • Film <i>Z wizytą w filharmonii</i>. • <i>Sławni dyrygenci</i> oraz tekst o pracy dyrygenta, <i>Ułańska orkiestra</i>.	• potrafi zaśpiewać w grupie wszystkie melodie piosenki <i>O, o, o! – Orkiestra</i>; • umie zaśpiewać w grupie pieśń <i>Maki</i>; • wie, kim jest dyrygent oraz zna terminy: partytura, batuta; • potrafi odczytać kilka oznaczeń z partytury orkiestrowej; • akompaniuje w zespole na instrumencie perkusyjnym wg zapisu w partyturze.	• potrafi zaśpiewać piosenkę <i>O, o, o! – Orkiestra</i> w tercecie; • umie zaśpiewać solo fragment pieśni <i>Maki</i>; • umie opisać własnymi słowami rolę dyrygenta w przygotowaniu i wykonaniu koncertu; • potrafi znaleźć w nutach partytury wybrane oznaczenia i wyjaśnić ich rolę; • dyryguje zespołem instrumentalnym podczas utworu J. Straussa; • sprawnie odczytuje rytmy z partytury dla orkiestry towarzyszącej

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
			piosenkę <i>Maki</i>; • podaje tytuły kilku piosenek patriotycznych poznanych w ubiegłych latach.
9. SYMFONIA DŹWIĘKÓW Ludwig van Beethoven – wielki symfonik. Granie na instrumencie hymnu Zjednoczonej Europy			
I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego, b) wybrane pieśni artystyczne I.2.2) gra na wybranym instrumencie melodycznym Hymn Europy (instrumentalną wersję <i>Ody do Radości</i> L. van Beethovena); 5) tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych instrumentów; I.4.1) Uczeń: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej a) reprezentatywnych dla kolejnych epok (klasycyzm); 2) rozpoznaje ze słuchu: a) brzmienie instrumentów muzycznych, b) brzmienie głosów ludzkich: sopran, alt, tenor, bas, e) aparat wykonawczy: solista, chór, orkiestra; 4) d) opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów; II.1. Uczeń zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: 1) podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk); II.3. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje podziału: 1) instrumentów muzycznych; 2) głosów ludzkich; 3) aparatu wykonawczego (solista, chór, orkiestra);	• Śpiewamy: <i>O, o, o! Orkiestra</i> (muz. i sł. M. Sarnowska), <i>Oda do Radości</i> (muz. L. van Beethoven, sł. F. Schiller, tłum. K.I. Gałczyński). • Słuchamy: L. van Beethoven, <i>V Symfonia c-moll</i>, cz. I <i>Allegro con brio</i>, <i>Oda do Radości</i> z finału <i>IX Symfonii</i>. • Gramy: <i>Oda do Radości</i> ze słuchu w tonacji C-dur. • Repertuar orkiestry: symfonia, L. van Beethoven.	• umie zaśpiewać w grupie <i>Ode do Radości</i>; • wie, co to jest symfonia • zna nazwisko L. van Beethoven; • zna nazwę głosu ludzkiego – baryton.	• umie podać kilka informacji o Beethovenie jako wielkim symfoniku; • potrafi własnymi słowami opowiedzieć o wrażeniach po wysłuchaniu utworu; • umie zagrać ze słuchu fragment <i>Ody do Radości</i>.

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
II.4.3) form muzycznych: koncert, symfonia; II.6. Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (klasycyzm) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich; 7. Porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Ludwig van Beethoven; III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki.			
10. W KRĘGU TRADYCJI Granie na instrumentach polskich kołęd i pastorałek. Tradycje świąteczne różnych wyznań			
I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego i ludowego; I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory; I.4.1) Uczeń: świadomie słucha d) utworów ludowych w postaci oryginalnej i artystycznie opracowanej; II.1. Uczeń zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: 1) podstawowe pojęcia i terminy muzyczne; III.4) poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu.	• Śpiewamy: <i>Pojedziemy saniami</i> (muz. W. Korcz, sł. E. Bryll), kołęda ukraińska <i>Nowa radist stała</i>. • Słuchamy: pieśni świąteczne innych wyznań, ew. <i>Muzyka z czterech świątyń</i>. • Gramy: Pastorałka <i>Cieszymy się i pod niebiosy</i>. • <i>Chanuka, Kurban Bajram, Soczelnik i Święty Wieczór</i>.	• śpiewa w grupie piosenkę <i>Pojedziemy saniami</i> i kołędę ukraińską <i>Nowa radist stała</i>; • gra na flecie przydzielony fragment pastorałki.	• śpiewa w grupie łącznik w piosence <i>Pojedziemy saniami</i> i solo całą piosenkę; • umie samodzielnie rozczytać partię dzwonek w pastorałce.
11. BOŻE NARODZENIE W PIEŚNI			

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
Doskonalenie śpiewu wielogłosowego – pastorałka <i>A spis Bartek</i> w układzie dwugłosowym. Słuchanie dawnych i współczesnych kolęd wykonywanych przez chóry			
I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego i ludowego; I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory; 4) tworzy z pomocą nauczyciela i samodzielnie: b) swobodny akompaniament rytmiczny i melodyczny; I.4.1) Uczeń: świadomie słucha d) utworów ludowych w postaci oryginalnej i artystycznie opracowanej; 2) rozpoznaje ze słuchu: b) brzmienie głosów ludzkich: sopran, alt, tenor, bas, e) aparat wykonawczy: chór; II.2. Uczeń odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: 1) nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; 2) różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; 3) zna skróty pisowni muzycznej: repetycja, volty; II.3. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje podziału: 2) głosów ludzkich (sopran, alt, tenor, bas), 3) aparatu wykonawczego (chór); II.4. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: 1) muzyki ze względu na jej rodzaj (ludowa); III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach współczesnej kultury muzycznej; III.4) poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu.	• Śpiewamy: <i>Pojedziemy saniami</i> (muz. W. Korcz, sł. E. Bryll), kolędy i pastorałki: <i>Nowa radist stała, A spis Bartek</i>. • Słuchamy: kolęd wykonywanych przez różne rodzaje chórów. • Gramy: Pastorałka <i>Cieszymy się i pod niebiosy</i>. • Tworzymy: akompaniament harmoniczny do kolędy <i>A wczora z wieczora</i>.	• śpiewa w grupie wybraną piosenkę lub kolędę; • potrafi rozpoznać rodzaje chórów w słuchanych kolędach; • gra fragment pastorałki.	• śpiewa w grupie pastorałkę <i>A spis Bartek</i> w układzie dwugłosowym; • potrafi wymienić rodzaje chórów, a także określić ich skład głosów; • umie zagrać akompaniament gitarowy do pastorałki; • gra fragment pastorałki w układzie wielogłosowym; • próbuje dobrać akompaniament harmoniczny do kolędy <i>A wczora z wieczora</i>.
12. KOLEDY I PASTORAŁKI ŹRÓDŁEM INSPIRACJI W MUZYCE Wybrane piosenki o tematyce świątecznej, kolędy i pastorałki, <i>Scherzo h-moll op. 20 F. Chopina</i>			

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego i ludowego; I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory, d) akompaniamenty; I.4.1) Uczeń: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej a) reprezentatywnych dla kolejnych epok (romantyzm), d) utworów ludowych w postaci oryginalnej i artystycznie opracowanej; 4) c) werbalizuje emocje i odczucia, d) opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów; II.6. Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (romantyzm); 7. Porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Fryderyk Chopin; III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztanदारowych utworach z dziejów historii muzyki; III.4) poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu.	• Śpiewamy: <i>Pojedziemy saniami</i> (muz. W. Korcz, sł. E. Bryll), kolędy i pastorałki: <i>Nowa radist stała, A spis Bartek, Anioł pasterzom mówił</i>, inne kolędy. • Słuchamy: F. Chopin, <i>Scherzo h-moll</i> op. 20. • Gramy: fragment kolędy <i>Lulajże, Jezuniu</i> w wersji z czasów Chopina, pastorałka <i>Cieszymy się i pod niebiosy</i>, kolęda <i>A wczora z wieczora</i>. • <i>Pieśni o Bożym Narodzeniu</i>.	• śpiewa w grupie kolędy i pastorałki; • potrafi zagrać partię jednego głosu pastorałki.	• potrafi rozpoznać kolędę zacytowaną przez F. Chopina w <i>Scherzu h-moll</i>; • gra kolędę <i>Lulajże Jezuniu</i> w układzie dwugłosowym.
13. TAŃCE KRÓLEWSKIE I CESARSKIE Zmieniające się mody na tańce – renesansowa pawana, walc. Mikołaj Gomółka			
I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory; I.4.1) Uczeń: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej a) reprezentatywnych dla kolejnych epok (renesans); II.5. Uczeń określa charakterystyczne cechy: 3) wybranych tańców towarzyskich;	• Słuchamy: J. Strauss, <i>Nad pięknym modrym Dunajem</i>, Anonim, Rex, M. Gomółka, Psalm 47 <i>Kleszczmy rękoma</i>. • Gramy: J. Strauss,	• wie, że na przestrzeni wieków tańczono różne tańce; • wie, kim był J. Strauss (syn); • wie, kim byli król Zygmunt Stary i	• umie wymienić nazwy kilku starszych i nowszych tańców; • podaje kilka faktów o J. Straussie (synu); • potrafi krótko opowiedzieć o

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
II.6. Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (renesans); 7. Porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Mikołaj Gomółka; III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki.	<i>Nad pięknym modrym Dunajem</i>, ew. M. Gomółka <i>Kleszczmy rękoma</i>. • Tańczymy: podstawowy krok pawany. • <i>W tanecznym rytmie, Bal na Wawelu</i>.	królowa Bona, potrafi nazwać epokę, w której panowali; • potrafi określić charakter muzyki w utworze <i>Rex</i> z uwzględnieniem kontrastów między obiema częściami; • zna podstawowe kroki <i>pawany</i>; • wie, kim był M. Gomółka.	<i>Melodiach na Psalterz polski</i> Mikołaja Gomółki.
14. TAŃCE NA STYCZNIOWY MRÓZ – RUMBA I SAMBA Podstawowy krok samby. Śpiewanie kanonu na tle melodii głosu towarzyszącego			
I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego, c) kanony; I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach d) akompaniamenty; I.2.3) odtwarza gestodźwiękami proste rytmy i schematy rytmiczne; I.3.1) odtwarza ruchem proste rytmy i schematy rytmiczne; 2) wykonuje podstawowe kroki, d) wybranych tańców towarzyskich; II.5. Uczeń określa charakterystyczne cechy: 3) wybranych tańców towarzyskich.	• Śpiewamy: kanon <i>Rytmy synkopowane</i> (tradycyjna mel. angielska, sł. pol. U. Smoczyńska). • Słuchamy: <i>Rumba, Samba na dobry dzień</i> (muz. L. Sochacki, sł. L. Dziarek). • Gramy: akompaniament do kanonu. • Tańczymy: krok podstawowy samby.	• umie zaśpiewać w grupie melodię kanonu <i>Rytmy synkopowane</i> na tle głosu towarzyszącego; • zna nazwy wybranych tańców latynoamerykańskich: <i>rumby</i>, <i>samby</i>, <i>czachy</i>; • umie określić cechy charakterystyczne rumby na podstawie przykładu	• umie zaśpiewać solo melodię kanonu <i>Rytmy synkopowane</i> na tle głosu towarzyszącego; • potrafi własnymi słowami opisać różnice między muzyką samby i rumby.

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
	• Tekst o tańcach latynoamerykańskich: rumbie i sambie.	muzycznego; • zna podstawowy krok samby.	
15. TAŃCE NA STYCZNIOWY MRÓZ – CZA-CZA Podstawowy krok cza-czy. Prozdrowotne znaczenie tańca dla człowieka			
I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego, c) kanony; I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach a) schematy rytmiczne, b) melodie; 4) tworzy z pomocą nauczyciela i samodzielnie: b) swobodny akompaniament rytmiczny i melodyczny; I.3.2) wykonuje podstawowe kroki d) wybranych tańców towarzyskich; II.1. Uczeń zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: 1) podstawowe pojęcia i terminy muzyczne; II.5. Uczeń określa charakterystyczne cechy: 3) wybranych tańców towarzyskich.	• Śpiewamy: Kanon <i>Rytmy synkopowane</i> (tradycyjna mel. angielska, sł. pol. U. Smoczyńska), <i>Tańczymy cza-czę</i> (muz. W. Kaleta, sł. S. Karaszewski). • Gramy: improwizowane rytmy na instrumentach perkusyjnych lub melodycznych. • Słuchamy: <i>Samba na dobry dzień</i> (muz. L. Sochacki, sł. L. Dziarek) • Tańczymy: krok podstawowy cza-czy i samby. • Tekst o cza-czy i prozdrowotnej roli tańca.	• próbuje zaśpiewać piosenkę <i>Rytmy synkopowane</i> w kanonie dwugłosowym; • zna zasadę wykonywania kanonu; • umie zaśpiewać w grupie piosenkę <i>Tańczymy cza-czę</i>; • rozumie różnicę między pauzą półnutową i całonutową (długość trwania, zapis); • zna podstawowy krok cza-czy.	• umie zaśpiewać <i>Rytmy synkopowane</i> w kanonie dwugłosowym; • potrafi zaimprovizować rytmy do taktów z pauzami; • umie zatańczyć w parze podstawowy krok cza-czy.

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
16. MUZYKA CIAŁA Balet jako taniec klasyczny i jako widowisko teatralne oparte na geście oraz tańcu wykonywanym do muzyki. Piotr Czajkowski i jego najsłynniejsze balety			
I.1.4) wykonuje solo lub w zespole rytmiczne recytacje; I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory; I.3.3) improwizuje za pomocą gestu i ruchu oraz tworzy ilustracje ruchowe do muzyki; I.4.1) Uczeń: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej a) reprezentatywnych dla kolejnych epok (romantyzm); 2) rozpoznaje ze słuchu: a) brzmienie instrumentów muzycznych; 3) rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego; II.4. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: 1) muzyki ze względu na jej rodzaj (teatralna); 3) form muzycznych: balet; II.6. Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (romantyzm) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich; III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztafardowych utworach z dziejów historii muzyki.	• Recytacja rytmiczna <i>Po obiedzie</i> (przysłowia ludowe, rytmiczacja: W. Sołtysik). • Słuchamy: P. Czajkowski, <i>Taniec Cukrowej Wróżki</i> z baletu <i>Dziadek do orzechów</i>. • Gramy: Temat z baletu <i>Jezioro łabędzie</i>. • Tworzymy: Fermaty <i>Rozmowy bez słów</i> oraz <i>Pokaż, co potrafisz</i>. • Tekst o balecie. • Film <i>Czelesta</i>.	• potrafi wyjaśnić, czym jest balet; • zna tytuły kilku słynnych baletów i nazwiska ich twórców; • wie, kim był Piotr Czajkowski; • aktywnie uczestniczy w zabawach muzycznych.	• zna treść poznanych na lekcji baletów; • umie opisać główną bohaterkę <i>Tańca Cukrowej Wróżki</i> na podstawie charakteru słuchanej muzyki; • potrafi rozpoznać barwę czelesty.
17. BALET KLASYCZNY CZY TEATR TAŃCA I GESTU? Porównanie brzmienia muzyki baletowej XIX i XX wieku. Tworzenie grupowego układu ruchowego			
I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego; I.1.4) wykonuje solo lub w zespole rytmiczne recytacje;	• Recytacja rytmiczna <i>Po obiedzie</i> (przysłowia ludowe,	• zna tytuły kilku słynnych baletów i nazwiska ich twórców;	• zna treść poznanych na lekcji baletów; • umie zauważyć i

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
I.2.4) tworzy z pomocą nauczyciela i samodzielnie: c) instrumentalne ilustracje dźwiękowe do scen sytuacyjnych; I.3.3) improwizuje za pomocą gestu i ruchu oraz tworzy ilustracje ruchowe do muzyki; II.4. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: 1) muzyki ze względu na jej rodzaj (teatralna); 3) form muzycznych: balet.	rytmizacja: W. Sołtysik). • Śpiewamy: <i>Piosenka o balecie</i> (muz. i sł. M. Sarnowska). • Słuchamy: I. Strawiński, <i>Walc z baletu Pietruszka</i> (fragment III sceny), <i>Redyk obraz I z baletu Harnasie</i> K. Szymanowskiego. • Gramy i tworzymy: ilustracja dźwiękowa do utworu K. Szymanowskiego, fermata <i>Pulsujące koło</i>. • Historia baletu XX w.	• wie, kim był Igor Strawiński i Karol Szymanowski; • aktywnie uczestniczy w tworzeniu ilustracji dźwiękowej do utworu K. Szymanowskiego.	opisać różnice między muzyką I. Strawińskiego a przykładami XIX wiecznych baletów P. Czajkowskiego; • zgłasza ciekawe propozycje rozwiązań do ilustracji dźwiękowej.
18. WYBRANE FAKTY Z ŻYCIA KAROLA SZYMANOWSKIEGO – TWÓRCZOŚĆ, PODRÓŻE, ZWIĄZKI Z PODHALEM Improwizacja na dźwiękach skali góralskiej			
I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego; I.1.4) wykonuje solo lub w zespole rytmiczne recytacje; I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory; 5) improwizuje różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych instrumentów; II.7. Porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Karol	• Recytacja rytmiczna <i>Po obiedzie</i> (przysłowia ludowe, rytmizacja: W. Sołtysik). • Śpiewamy: <i>Piosenka o balecie</i> (muz. i sł. M. Sarnowska).	• zna podstawowe fakty z życia i twórczości kompozytora; • zna tytuły najwybitniejszych dzieł kompozytora; • wie, do muzyki jakich regionów nawiązywał	• potrafi wyjaśnić znaczenie twórczości K. Szymanowskiego dla rozwoju kultury polskiej; • umie zaimprovizować melodię na dźwiękach skali góralskiej;

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
Szymanowski; III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki.	• Słuchamy: K. Szymanowski, <i>Taniec zbójnicki</i> z baletu <i>Harnasie</i> oraz <i>Mazurek nr 1</i> lub <i>nr 11</i> op. 50. • Gramy: skalę góralską, temat <i>Etiudy b-moll</i> op. 4 nr 3. • Tworzymy: improwizację na dźwiękach skali góralskiej. • <i>Spotkanie z kompozytorem</i> – Karol Szymanowski.	w swej twórczości kompozytor; • potrafi odróżnić oryginalną muzykę ludową od jej artystycznego opracowania.	• potrafi zagrać a vista fragment <i>Etiudy b-moll</i>.
19. JAK POWSTAJE MUZYKA – RYTM, METRUM I TEMPO Utrwalenie i uporządkowanie wiedzy dotyczącej omawianych elementów, stosowanie ich w praktyce			
I.1.1) śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut c) kanony; I.1.6) improwizuje wokalnie oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad; I.2.3) odtwarza gestodźwiękami proste rytmy i schematy rytmiczne; I.4.3) rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego; II.1. Uczeń zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: 1) podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (nuta, pauza, wartość rytmiczna) oraz	• Śpiewamy: C. Orff, kanon <i>Ding, dong</i>. • Słuchamy: G. Keetman <i>Taniec ekstatyczny</i>, J. Brahms <i>Taniec węgierski g-moll</i> nr 5, ew. K. Szymanowski <i>Etiuda b-moll</i> op. 4 nr 3. • Gramy: rytmy w	• potrafi zaśpiewać kanon <i>Ding, dong</i> w grupie unisono; • rozumie znaczenie terminów: rytm (również w sensie pozamuzycznym), metrum oraz tempo; • zna podstawowe wartości rytmiczne nut i pauz oraz wie, jakie	• potrafi zaśpiewać <i>Ding, dong</i> w kanonie; • umie podać przykłady rytmu w przyrodzie i architekturze; • potrafi określić środki muzyczne zastosowane w utworze K. Szymanowskiego; • tworzy proste rytmy w

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
zależności między nimi; 2) określa podstawowe elementy muzyki (rytm, agogikę); II.2. Uczeń odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: 2) różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz; 4) zna podstawowe oznaczenia: metryczne, agogiczne.	fermacie <i>Głuchy telefon</i>. • Tworzymy: recytacja wiersza w różnych tempach. • <i>Rytm, Tempo</i>. • Rytm w przyrodzie i architekturze. • Plansze interaktywne: <i>Elementy muzyki, Co to jest rytm?, Co to jest agogika?</i>	są relacje czasowe między nimi; • zna niektóre oznaczenia metrum i wie, co jest ich miarą taktu; • zna niektóre określenia tempa w języku włoskim; • wie, co to jest <i>metronom</i> i do czego służy; • potrafi ustawić wahadło metronomu na żądane tempo.	podanym metrum; • umie rozpoznać metrum słuchem; • potrafi zastosować zmiany tempa w praktyce; • wyczuwa zmiany tempa w utworze J. Brahmsa i reaguje na nie ruchem.
20. JAK POWSTAJE MUZYKA – MELODIA, DYNAMIKA, ARTYKULACJA Utrwalenie i uporządkowanie wiedzy dotyczącej omawianych elementów, stosowanie ich w praktyce			
I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego, c) kanony; I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory; I.3.3) improwizuje za pomocą gestu i ruchu; I.4.3) rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego; II.1. Uczeń zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: 1) podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, dźwięk, gama) oraz zależności między nimi; 2) określa podstawowe elementy muzyki (rytm, melodię, dynamikę, artykulację);	• Śpiewamy: <i>Jedna pieśń</i> (muz. i sł. W. Sołtysik), kanon <i>Ding, dong</i> C. Orffa. • Słuchamy: C. Saint-Saëns <i>Akwarium oraz Łabędź</i> z cyklu <i>Karnawał zwierząt</i>, J. Brahms <i>Taniec węgierski d-moll</i> nr 12, R. Schumann <i>Śmiały jeździec</i> z cyklu <i>Album</i>	• potrafi zaśpiewać w grupie unisono melodię kanonu <i>Ding, dong</i> oraz jedną z melodii <i>Jednej pieśni</i>; • zna terminy: <i>melodia</i>, <i>notacja muzyczna</i>, <i>dynamika</i>, <i>artykulacja</i>; • zna zagadnienia związane z zapisem nut na pięciolinii. • zna niektóre	• potrafi zaśpiewać w dwugłosie kanon <i>Ding, dong</i> oraz jedną z melodii <i>Jednej pieśni</i>; • zna i rozumie niektóre włoskie określenia dynamiki i artykulacji; • w słuchanym utworze potrafi określić kierunek melodii oraz zmiany tempa,

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
II.2. Uczeń odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej: 1) nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii; 4) zna podstawowe oznaczenia: metryczne, agogiczne, dynamiczne i artykulacyjne; 5) potrafi posługiwać się symboliką beznutową.	<i>dla młodzieży.</i> • Gramy: temat z <i>IX Symfonii – Z Nowego Świata</i> A. Dvoráka, fermata <i>Miniatury muzyczne</i>. • <i>Melodia, Dynamika, Artykulacja</i>. • Plansza interaktywna <i>Co to jest melodia – zasoby dotyczące melodii, dynamiki i artykulacji</i>.	oznaczenia dynamiczne; • potrafi w grze na instrumencie zastosować zmiany tempa i dynamiki.	dynamiki i artykulacji; • potrafi przeczytać głosem zapis melodii <i>Wlazł kotek</i>; • umie samodzielnie nauczyć się grać temat <i>Symfonii – Z Nowego Świata</i> A. Dvoráka; • potrafi uzupełnić zapis melodii <i>Siała baba mak</i> oraz zaproponować tempo, dynamikę i artykulację w tym utworze.
21. JAK POWSTAJE MUZYKA – HARMONIA I BARWA DŹWIĘKU Utrwalenie i uporządkowanie wiedzy dotyczącej omawianych elementów, stosowanie ich w praktyce			
I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego; I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory; 4) tworzy z pomocą nauczyciela i samodzielnie: b) swobodny akompaniament rytmiczny i melodyczny; I.4.2) rozpoznaje ze słuchu: a) brzmienie instrumentów muzycznych; 3) rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego; II.1. Uczeń zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce: 1) podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość	• Śpiewamy: <i>Jedna pieśń</i> (muz. i sł. W. Sołtysik). • Słuchamy: M. Ravel, <i>Boléro</i>, F. Rybicki, <i>Kot i mysz</i>, fermata <i>Zgadnij uchem</i>, przykłady trójdźwięków (CD), ew. A. Dvorák temat <i>IX Symfonii – Z</i>	• umie zaśpiewać w grupie <i>Jedną pieśń</i>; • rozumie terminy: harmonia i barwa w odniesieniu do muzyki; • wie, co to jest trójdźwięk. • umie odnaleźć w nutach oznaczenia omawianych elementów muzyki.	• umie zaśpiewać wybrany głos pieśni podczas śpiewu wielogłosowego; • próbuje dobierać właściwe akordy do melodii <i>Wlazł kotek</i>. • umie odnaleźć w zapisie nutowym trójdźwięki; • słucha utworu <i>Kot i mysz</i> F. Rybickiego w

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
rytmiczna, dźwięk, gama, akord, akompaniament) oraz zależności między nimi;) określa podstawowe elementy muzyki (rytm, melodię, harmonię, agogikę, dynamikę, kolorystykę, artykulację).	<i>Nowego Świata.</i> •Gramy: temat z <i>IX Symfonii – Z Nowego Świata</i> A. Dvoráka. •Tworzymy: akompaniament harmoniczny do <i>Wlazł kotek</i>. •plansza <i>Elementy muzyki</i> – zasoby dotyczące harmonii i barwy dźwięku; elementy muzyki w zapisie partytury. •<i>Barwa dźwięku, Harmonia</i>		skupieniu, śledząc partyturę – wskazuje na zgodność i różnice między nią a nagraniem.
22. EKSPERYMENTY KOMPOZYTORÓW XX WIEKU Eksperymenty uczniów – zabawy twórcze z użyciem techniki aleatorycznej, sonorystycznej. Zapisywanie, nagrywanie i przetwarzanie dźwięku			

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
I.1.1) śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut a) piosenki z repertuaru popularnego; 6) improwizuje wokalnie oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad; I.2.5) improwizuje oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych lub wykonanych przez siebie instrumentów; I.4.1) Uczeń: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej a) reprezentatywnych dla kolejnych epok (współczesność); 3) rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego; II.6. Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (muzyka XX w.) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich; 7. Porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Witold Lutosławski, Krzysztof Penderecki; 9. Tworzy, odtwarza i zapisuje muzykę przy użyciu dostępnych technologii; III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach współczesnej kultury muzycznej.	• Śpiewamy: <i>Wiosna – ach to ty</i> (muz. i sł. M. Grechuta, fragm.). • Słuchamy: M. Grechuta, <i>Wiosna – ach to ty</i>, K. Penderecki, <i>Ofiarom Hiroszimy – Tren</i>, J. Cage 4'33 (fragment w wykonaniu nauczyciela), ew. F.B. Mâche <i>Korwar</i>. • Gramy: eksperymenty muzyczne na instrumentach preparowanych. • Tworzymy: recytacje aleatoryczne, preparowane instrumenty, fermata <i>Wędrujący klaster</i>, nagrania otoczenia. • <i>Aleatoryzm, Sonoryzm, Muzyka konkretna</i>.	• śpiewa w grupie piosenkę <i>Wiosna – ach, to ty</i>; • potrafi wymienić nazwy kierunków muzycznych XX wieku; • zna nazwiska kompozytorów: K. Penderecki, W. Lutosławski; • poszukuje informacji w dostępnych źródłach.	• śpiewa solo fragmenty piosenki; • aktywnie uczestniczy w eksperymentach z muzyką współczesną – zabawach twórczych z użyciem technik aleatorycznych, sonoryzmu; • potrafi opowiedzieć o roli barwy dźwięku i dynamiki w słuchanych utworach; • przygotowuje nagrania muzyki konkretnej.
23. NASZE MUZYCZNE DZIEŁO SZTUKI Festiwal muzyki współczesnej „Warszawska Jesień”. Tworzenie dzieła muzycznego – indywidualnie lub w grupie			

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
I.1.1) śpiewa z wykorzystaniem nut a) piosenki z repertuaru młodzieżowego; 6) improwizuje wokalnie oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad; I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach b) melodie; 5) improwizuje oraz tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych instrumentów; II.9. Tworzy, odtwarza i zapisuje muzykę przy użyciu dostępnych technologii; III.2) zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną we własnym kraju i na świecie oraz ich działalność, a także śledzi wydarzenia artystyczne; 3) poszukuje informacji o muzyce w dostępnych źródłach; 8) uczestniczy realnie lub wirtualnie w różnorodnych wydarzeniach muzycznych; 9) stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: szacunek dla [praw] twórców i wykonawców.	• Śpiewamy: <i>Obcy świat</i> (muz. M. Sołtysik, sł. M. Serkowski). • Gramy: własne kompozycje, eksperymenty z dźwiękiem, wstawki instrumentalne z piosenki. • Tworzymy: utwór z wykorzystaniem muzyki konkretnej (fermata <i>Wiosenna pobudka</i>) • <i>Najnowsze trendy muzyczne, Nasze muzyczne dzieło.</i> • Prawa autorskie.	• śpiewa w grupie piosenkę <i>Obcy świat</i>; • bierze aktywny udział w tworzeniu <i>Wiosennej pobudki</i>; • umie wykorzystać wiadomości dotyczące zapisu nutowego w zabawach i ćwiczeniach; • wie, co to jest „Warszawska Jesień”.	• potrafi zagrać wstawki instrumentalne w piosence <i>Obcy świat</i>; • bierze aktywny udział w tworzeniu klasowego utworu – indywidualnie lub w grupie; • korzysta z programów komputerowych do edycji i obróbki dźwięku; • poszukuje i gromadzi informacje na temat najnowszych trendów muzycznych.
24. OCALIĆ OD ZAPOMNIENIA Podlasie, Lubelszczyzna, Rzeszowszczyzna. Sylwetka Witolda Lutosławskiego jako jednego z najwybitniejszych współczesnych kompozytorów polskich i jego inspiracje muzyką Rzeszowszczyzny			

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach b) melodie; 5) tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych instrumentów; I.3.2) wykonuje podstawowe kroki, figury i układy taneczne: b) wybranych tańców ludowych (szczególnie własnego regionu); I.4.1) Uczeń: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej a) reprezentatywnych dla kolejnych epok (współczesność), d) utworów ludowych w postaci oryginalnej i artystycznie opracowanej; II.4. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: 1) muzyki ze względu na jej rodzaj (ludowa); 5. Uczeń określa charakterystyczne cechy: 2) wybranych polskich tańców ludowych z uwzględnieniem własnego regionu; 6. Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (XX w.); 7. Porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Witold Lutosławski; III.4) poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu; 9) stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: szacunek dla [praw] twórców i wykonawców.	• Słuchamy: <i>Konopielka</i> z Podlasia, <i>Mach</i> z Lubelszczyzny, <i>Lasowiak</i> z Rzeszowszczyzny, W. Lutosławski, <i>Taniec z Małej suity</i> przykłady brzmienia instrumentów regionalnych: harmonia, suka biłgorajska, cymbały. • Gramy: <i>Lasowiak</i>. • Tworzymy: nowatorskie brzmienia bębena. • Tańczymy: jeden z omawianych tańców. • <i>Na wschodzie Polski</i>. • Instrumenty ludowe: harmonia, suka biłgorajska, cymbały. • Sylwetka Witolda Lutosławskiego.	• zna nazwy regionów folklorystycznych wschodniej Polski: Podlasie, Lubelszczyzna, Rzeszowszczyzna; • potrafi wymienić i wie, jak wyglądają instrumenty ludowe: harmonia, suka biłgorajska, cymbały; • potrafi zagrać w grupie melodię <i>Lasowiaka</i>; • wie, kim był W. Lutosławski.	• publikuje przygotowane dzieło na stronie szkoły z zachowaniem praw autorskich; • wykazuje się twórczą inwencją podczas przeprowadzania eksperymentów brzmieniowych z bębniem; • umie powiedzieć dwa, trzy zdania na temat twórczości W. Lutosławskiego; • rozpoznaje, w których częściach <i>Tańca</i> W. Lutosławskiego pojawiają się fragmenty melodii <i>Lasowiaka</i>; • bierze aktywny udział w tańcach ludowych.
25. MISTRZOWIE INSTRUMENTÓW Niccolò Paganini – kompozytor i wirtuoz skrzypiec			
I.1.1) śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut b) wybrane pieśni artystyczne;	• Śpiewamy: <i>Funiculi, funiculà</i> (muz. L. Denza, sł. G. Turco,	• śpiewa w grupie refren pieśni <i>Funiculi, funiculà</i>;	• śpiewa solo fragment pieśni <i>Funiculi, funiculà</i>;

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
3) śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu, stosuje ćwiczenia oddechowe, dykcyjne i inne, zachowując naturalne właściwości głosu; I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory; I.4.2) rozpoznaje ze słuchu: a) brzmienie instrumentów muzycznych, e) aparat wykonawczy: solista; 3) rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka. muzycznego	sł. pol. W. Sołtysik). • Słuchamy: <i>Funiculi, funiculà</i> w wykonaniu sławnego śpiewaka, N. Paganini, <i>La Campanella</i> cz. III z <i>II Koncertu skrzypcowego h-moll</i>. • Gramy do wyboru: <i>Eine kleine Nachtmusik</i>, <i>Kleszczmy rękoma</i>, <i>The last Rumba</i>, <i>Polonez</i> z filmu <i>Pan Tadeusz</i>. • Wirtuoz – mistrz instrumentu. • Sylwetka N. Paganiniego i H. Wieniawskiego.	• wie, kogo nazywa się wirtuozem; • wie, kim był N. Paganini i H. Wieniawski; • potrafi wymienić nazwiska wirtuozów poznanych w ubiegłych latach.	• potrafi podać kilka informacji o N. Paganinim i H. Wieniawskim; • potrafi opowiedzieć krótko o jednym z wirtuozów poznanych w ubiegłych latach.
26. WSPÓŁCZEŚNI WIRTUOZI – POSZUKIWANIE I SŁUCHANIE UTWORÓW Znaczenie improwizacji w jazzie			
I.1.1) śpiewa ze słuchu a) piosenki z repertuaru popularnego; I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory, d) akompaniamenty; 5) improwizuje różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych instrumentów;	• Śpiewamy: <i>Żyj kolorowo</i> (muz. J. Ptaszyn-Wróblewski, sł. W. Młynarski). • Słuchamy: K. Komeda <i>Kołysanka</i>, utwór	• śpiewa w grupie fragment piosenki <i>Żyj kolorowo</i>; • bierze aktywny udział w akompaniowaniu do części instrumentalnej piosenki;	• potrafi podać kilka informacji o współczesnych wirtuozach; • umie podać kilka informacji o K. Komedzie;

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
I.4.1) Uczeń: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej b) muzyki jazzowej;	wybranego współczesnego wirtuoza.	• potrafi wymienić nazwiska kilku współczesnych wirtuozów;	• potrafi zaimprovizować grę na instrumencie perkusyjnym;
3) rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego; II.4. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: 2) stylów muzycznych (jazz); 6. Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (wiek XX); III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach wartościowej muzyki popularnej; 3) poszukuje informacji o muzyce w dostępnych źródłach; 5) wyszukuje nagrania z literatury muzycznej przygotowując prezentację 8) uczestniczy realnie lub wirtualnie w różnorodnych wydarzeniach muzycznych.	• Gramy: akompaniament do piosenki <i>Żyj kolorowo</i>, wybrane utwory z kącika Zostań wirtuozem. • Tworzymy: improwizację na instrumencie perkusyjnym. • Galeria współczesnych wirtuozów oraz tekst o wirtuozach w jazzie.	• wie, jak oznacza się metrum alla breve i jaka wartość rytmiczna jest jego miarą; • wie, co to jest improwizacja; • wie, kim był K. Komeda.	• umie płynnie zagrać jeden z utworów z kącika Zostań wirtuozem; • potrafi odnaleźć w dostępnych źródłach informacje oraz utwory współczesnych wirtuozów.
27. ZAPROSZENIE NA KONCERT Etykieta melomana. Filharmonia – pochodzenie słowa, galeria wybranych polskich filharmonii			
I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru popularnego, b) wybrane pieśni artystyczne; I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory; I.4.1) Uczeń: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej a) reprezentatywnych dla kolejnych epok, b) muzyki jazzowej i rozrywkowej	• Śpiewamy: <i>Funiculi, funiculà</i> (muz. L. Denza, sł. G. Turco, sł. pol. W. Sołtysik) lub <i>Żyj kolorowo</i> (muz. J. Ptaszyn-Wróblewski, sł. W. Młynarski).	• śpiewa w grupie zwrotki i refren (próbuję śpiewać w dwugłosie) pieśni <i>Funiculi, funiculà</i>; • śpiewa w grupie fragment piosenki <i>Żyj kolorowo</i>;	• śpiewa solo zwrotki piosenki <i>Funiculi, funiculà</i>, a refren w duecie na dwa głosy; • umie płynnie zagrać jeden z utworów z kącika Zostań wirtuozem;

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
3) rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastroj i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego; 4) przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych b) rysuje, maluje; II.4. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: 1) muzyki ze względu na jej rodzaj, 2) stylów muzycznych (jazz); III.2) zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną we własnym regionie, kraju i na świecie oraz ich działalność, a także śledzi wydarzenia artystyczne; 3) poszukuje informacji o muzyce w dostępnych źródłach; 5) wyszukuje nagrania z literatury muzycznej przygotowując prezentację; 6) uczestniczy w tworzeniu artystycznych projektów edukacyjnych o charakterze interdyscyplinarnym; 8) uczestniczy realnie lub wirtualnie w różnorodnych wydarzeniach muzycznych; 9) stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: odpowiednie zachowanie podczas koncertu, przedstawienia operowego itp. oraz szacunek dla [praw] twórców i wykonawców.	• Słuchanie: utwory z plakatu koncertowego w podręczniku. • Gramy: utwory z kącika <i>Zostań wirtuozem</i>. • Film <i>Z wizytą w filharmonii</i>. • Tworzymy: fermata <i>Jesteśmy wirtuozami</i> • <i>Zaproszenie na koncert</i> • Filharmonia, sala koncertowa i akustyka.	• wie, co znaczy wyraz <i>filharmonia</i>; • wie, jak znaleźć ofertę koncertową w okolicy miejsca zamieszkania; • potrafi własnymi słowami wyjaśnić znaczenie <i>akustyki</i> w sali koncertowej; • potrafi wymienić kilka czynników wpływających na akustykę w sali koncertowej; • umie wytłumaczyć dwa znaczenia wyrazu <i>koncert</i>.	• aktywnie uczestniczy w przygotowywaniu klasowego koncertu; • potrafi wyszukać w dostępnych źródłach nagrania z literatury muzycznej, stosując zasady poszanowania praw autorskich i wykonawczych.
28. U NASZYCH NAJBLIŻSZYCH SĄSIADÓW Rosja, Czechy – przypomnienie związków muzycznych z krajami (Piotr Czajkowski, balet, Bedrich Smetana)			
I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego, c) kanony; I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory; I.3.1) odtwarza ruchem proste rytmy i schematy rytmiczne; 2) wykonuje podstawowe kroki c) wybranych tańców różnych narodów; II.4. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki: 3)	• Śpiewamy <i>To stop the train</i> (mel. angielska), ew. <i>Piosenka o balecie</i> (muz. i sł. M. Sarnowska). • Słuchamy: P. Czajkowski, <i>Trepak</i>	• śpiewa w grupie piosenkę <i>To stop the train</i>; • zna nazwiska kompozytorów: P. Czajkowski, B. Smetana;	• śpiewa w kanonie i z gestami piosenkę <i>To stop the train</i>; • umie wymyślić i zademonstrować kroki kozaka; • zna włoskie nazwy na

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
form muzycznych: balet; III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki; 2) zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną na świecie.	z baletu <i>Dziadek do orzechów</i>, <i>Kozak</i> w wykonaniu chóru Aleksandrowa, B. Smetana <i>Wełtawa</i> z poematu symfonicznego <i>Moja Ojczyzna</i>. - Gramy: B. Smetana, <i>Wełtawa</i>. - Ruch: fermata <i>Tańczymy kozaka</i> oraz <i>Pantomima w kanonie</i>.	umie zagrać fragment melodii <i>Wełtawy</i>.	określenie tempa wolnego, umiarkowanego i bardzo szybkiego; - potrafi opowiedzieć, kim był Piotr Czajkowski, zna tytuły kilku jego utworów; - własnymi słowami określa tempo i charakter słuchanej muzyki.
29. NA POŁUDNIE EUROPY – AUSTRIA I WŁOCHY Związki muzyki z omawianymi krajami (opera, Rossini, Vivaldi, lutnicy)			
I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru ludowego, b) wybrane pieśni artystyczne, c) kanony; I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory; II.3. Uczeń wykazuje się znajomością: 2) głosów ludzkich oraz technik wokalnych (jodłowanie); 3) aparatu wykonawczego (solista, zespół kameralny, chór, orkiestra); II.4.3) form muzycznych: opera; 7. Porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Antonio Vivaldi, Wolfgang Amadeusz Mozart, Ludwig van Beethoven; III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki kultury muzycznej;	- Śpiewamy piosenki: angielską <i>To stop the train</i>, włoską <i>La bella polenta</i>, ew. <i>Funiculi, funiculà</i> (muz. L. Denza, sł. G. Turco, sł. pol. W. Sołtysik). - Słuchamy: jodłowanie, G. Verdi, <i>La donna è mobile</i> z opery <i>Rigoletto</i>, J. Strauss, <i>Nad pięknym, modrym Dunajem</i>, G. Rossini,	- śpiewa w grupie kanon <i>To stop the train</i> i piosenkę <i>La bella polenta</i>; - potrafi podać kilka informacji muzycznych związanych z Austrią i Włochami; - zna termin jodłowanie.	- śpiewa solo fragmenty piosenki <i>La bella polenta</i>; - potrafi podać tytuły utworów kompozytorów włoskich i austriackich; - wykazuje się wiedzą na temat opery.

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
2) zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną na świecie.	Uwertura do opery <i>Wilhelm Tell</i>. Gramy: ew. G. Rossini, uwertura do opery <i>Wilhelm Tell</i> lub J. Strauss, <i>Nad pięknym, modrym Dunajem</i>.		
30. GORĄCA GRECJA I DESZCZOWA ANGLIA Związki muzyki z omawianymi krajami (kolebka kultury europejskiej, Georg Friedrich Händel)			
I.1.1) śpiewa c) kanony; 4) wykonuje solo lub w zespole rytmiczne recytacje; 6) tworzy różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory; I.3.2) wykonuje podstawowe kroki, figury i układy taneczne: c) wybranych tańców różnych narodów; II.6. Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (starożytność, barok) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich; III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztańdardowych utworach z dziejów historii.	- Śpiewamy: piosenka angielska <i>Row your boat</i>, ew. <i>Nauka w wannie</i> (muz. K. Kwiatkowska, sł. K. Jaślar). - Słuchamy: grecki taniec <i>Sirtaki</i>, G.F. Händel <i>Alla Hornpipe z Suity nr 2 D-dur</i> lub <i>Alleluja z oratorium Mesjasz</i>. - Gramy: <i>Row your boat</i> w kanonie. - Tworzymy: rytmizację greckich imion. - Tańczymy: sirtaki.	- umie zaśpiewać w grupie piosenkę <i>Row, your boat</i>; - potrafi zagrać na flecie melodię tej piosenki; - włącza się do tańczenia w grupie greckiego tańca sirtaki; - zna nazwisko G.F. Händel.	- umie zaśpiewać <i>Row, your boat</i> w kanonie dwugłosowym; - umie zagrać w kanonie melodię <i>Row, your boat</i>; - potrafi wyjaśnić własnymi słowami określenie – Grecja to kolebka kultury europejskiej; - tańczy w grupie taniec grecki sirtaki; - potrafi podać kilka informacji o G.F. Händlu.
31. WAKACJE JUŻ ZA CHWILĘ...			

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drażek, Agnieszka Sołtysik

Zagadnienia podstawy programowej	Materiał dydaktyczny cyklu <i>Klucz do muzyki</i>	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
Koncert życzeń uczniów – śpiewanie piosenek i granie wybranych utworów z repertuaru minionego roku szkolnego			
I.1.1) śpiewa a) piosenki z repertuaru młodzieżowego, popularnego i ludowego, b) wybrane pieśni artystyczne i patriotyczne, c) kanony; 3) śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu, stosuje ćwiczenia oddechowe, dykcyjne i inne, zachowując naturalne właściwości głosu; I.2.1) Uczeń: gra na instrumentach c) proste utwory, d) akompaniamenty; I.4.1) Uczeń: świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej; III.1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki i współczesnej kultury muzycznej oraz wartościowej muzyki popularnej.	• Śpiewamy: <i>Błękitny czas</i> (muz. J. Sobołowski, sł. M. Grabowska), inne piosenki z całego roku. • Słuchamy: wybrane utwory z całego roku. • Gramy: Melodia szkocka <i>Stare dobre czasy</i> i inne wybrane z całego roku.	• w grupie śpiewa piosenki i gra wybrane utwory z repertuaru minionego roku szkolnego; • potrafi wskazać znaki chromatyczne, oznaczenia metrum, wartości rytmiczne i pauzy w zapisie nutowym piosenki <i>Błękitny czas</i>; • potrafi zagrać fragment melodii szkockiej <i>Stare dobre czasy</i>.	• solo śpiewa piosenki i gra wybrane utwory z repertuaru minionego roku szkolnego; • potrafi zagrać II część melodii szkockiej <i>Stare dobre czasy</i>.